

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Generalibus Principiis Amoris Et Morum - Prolegomena septem,
Librosque undecim complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput VI. Per eandem regulam manifestè retunditur calumnia
hæreticorum capite tertio memorata.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73187](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73187)

Quod cum certissime falsum sit, & calumniosum, prorsus necessarium est Pianam Censuram cum doctrina Patrum illorum conciliare. Hoc autem optime fit per regulam à nobis propositam, ut ex dicendis constabit. Ista proinde est solida, plana & expedita regula, damnatum sensum à non damnato secernendi; eaque merito usi sunt magni Theologi, minimeque suspecti, Suarez loco citato, Vasquez 1. 2. disp. 190. c. 18. &c. quæ etiam si usi fuissent plerique ex novioribus Casuistis, à receptissima, per Ecclesiamque probatissima Augustini de charitate, operumque relatione doctrina non declinassent ad novicia dogmata, piarum aurium offensiva, & ipsis quoque hæreticis scandalosa, sub prætextu damnatarum propositionum illarum, ab ipsis ideò perperam intellectarum, quia non secundum veram germanamque eas intelligendi regulam. Quo factum est ut plures ex ipsis abierint in opiniones à christiana pietate, evangelica simplicitate, sanctorumque Patrum doctrina adeò exorbitantes, ut eorum plurimas Alexander VII. Innocentius XI. & Alexander VIII. iustissime proscripserint.

CAPUT V.

Per regulam illam offenditur Bajo, de nonnullarum propositionum Censura conquirentis, silentium à Pio V. jure esse impositum.

62 **A**NNO 1569. 8. Januarii Michaël Bajus Pío V. Apologiam scripsit, in qua non semel mirari se dicit, censuram nonnullatum propositionum. Quia (ut ait in epistola præliminari) *metimus ne quid Vestre Sanctitatis existimationi detrahant, non tantum propter manifestas calumnias, qua videntur in eis contineri; sed etiam propter verba, & (ut apparet) etiam sententias & sensus sanctorum Patrum, qui in iis damnari videntur.*

63 Verum facto iteratò propositionum Apologiarum examine, omnibus mature discussis (uti laudatus Pontifex ipsi rescripsit 13. Maii ejusdem anni) ipsi & ceteris prædictarum Assertoribus, pro earum assertionibus & defensione perpetuum silentium Pius V. imposuit: Neque enim Bajus jure merebat, sententias & sensus SS. Patrum in Piana damnatione comprehendendi: cum in sensu SS. Patrum non reddant sensum in Ecclesia peregrinum, ipsaque Bulla satis insinuet, sententias & sensus Patrum in ea non damnari, declarando, aliquas ex damnatis in ea propositionibus aliquo pacto posse sustineri. Quod principaliter propter sententias & sensus Patrum declaravit.

CAPUT VI.

Per eandem regulam manifestè retunditur calumnia hæreticorum capite 3. memorata.

64 **H**æretici, ut ibi visum est, Ecclesie Romanæ insultant, quòd per Bullam Pii V.

Gregorii XIII. &c. defecerit ab expressis D. Augustini aliorumque præcorum Patrum sententis ad opiniones novas, &c. Verum ex proximè dictis aperte refellitur calumnia ista, quam Pius V. satis præclusit adjecta illa clausula, quæ expressè declaravit nonnullas ex propositionibus illis aliquo pacto sustineri posse, utique tamquam veras, nedum in sensu improprio (utpote ad quem suam illam clausulam non restrinxit); sed in proprio etiam sensu, præcorum maxime Patrum, ac præsertim Augustini.

Nec certè ratio est clausulam illam ad sensum improprium restringendi. Cum una eademque propositio pliquam unum sensum proprium ac litteralem admitat (uti cum Augustino tradit S. Thomas 1. p. q. 1. a. 10.) ac per consequens vera & defensible esse queat in uno; falsa & damnabilis in altero. Nihil ergo prohibet aliquas ex damnatis à Pio V. propositionibus esse veras & defensibiles in uno proprio sensu Sanctorum; falsas & damnabiles in alio; etiam proprio sensu, v. g. Assertorum totius doctrinæ per Pianam damnatæ.

Idque variis declarari potest exemplis: Nam præter exempla ex Cunero Petri n. 31, id liquidò conspicitur in nonnullis propositionibus, ex iis quæ in Piana referuntur, v. g. decima sexta, *Non est vera legis obedientia qua fit sine charitate.* Vigesima septima, *Liberum arbitrium sine gratiæ Dei adiutorio non nisi ad peccandum valet.* Et quinquagesima quarta, *Deus non potuisset ab initio talem creare hominem, qualis hodie nascitur.*

Siquidem, ut ab ista novissima incipiam, 67 sensus proprius ipsius tam esse potest, quòd *Deus non potuisset ab initio creare hominem in peccato originali (in quo omnes hodie nascimur)* quàm quòd *Deus non potuisset ab initio creare hominem mortalem, vel gratiâ sanctificante destitutum.* In priori verò sensu propositio certæ est veritatis; in posteriori damnabilis est falsitatis.

68 Similiter 27. propositio propriè & ad litteram tam intelligi potest de adiutorio gratiæ habitualis, quàm actualis. Et verba ista, *non nisi ad peccandum valet*, tam intelligi possunt, quòd non valeat ad ullum opus ex se, sive quoad officium & substantiam non peccaminosum, quàm quòd non valeat ad ullum opus ex defectu relationis ad debitum finem ultimum non peccaminosum. Priori sensu jure damnatur; posteriori non damnatur, sed traditur à Spiritu sancto in sacris Litteris, Conciliis & Patribus, uti suo loco demonstrabitur.

69 Propositio etiam 16. tam propriè intelligi potest de charitate habituali, quàm de actuali, tamque de actuali perfecta, quàm de imperfecta. Rursus tam de obedientia vera quoad substantiam præcepti, de honorandis parentibus v. g. quàm de obedientia vera quoad substantiam simul & quoad circumstantiam relationis ad debitum finem ultimum. Intellecta de charitate habituali, vel de actuali perfecta, vel de obedientia vera

quoad substantiam rei præceptæ, propositio est falsa, jureque damnata. Intellecta de charitate actuali, saltem imperfecta, deque obedientia vera, non quoad substantiam rei præceptæ, sed quoad circumstantiam, propositio est vera, communique sanctorum Patrum traditione firmata, uti suo quoque loco demonstrabitur.

70 Nec desunt ad idem ostendendum exempla ab Antiquitate petita. Neque enim ante Bullam Pii V. inusitatum fuit & insolitum, propositionem aliquam ab Ecclesia ut hæreticam damnari in uno sensu proprio, tàmetsi veram, Catholicam, & Ecclesiæ probatam in alio sensu proprio. Olim namque propositionem hanc, *Deus non creat mala*, velut hæreticam reproboavit adversus Coluthianos, eam intelligentes de malis pœnæ; velut Catholicam probavit adversus Florinianos, eam intelligentes de malis culpæ, ut videre est in libro Augustini de hæresibus, hæresi 65. & 66. ubi sic: *Coluthiani à quodam Colutho, qui dicebat Deum non facere mala, contra id quod scriptum est: Ego Deus creans mala. Floriniani à Florino, qui è contrario dicebat Deum creasse mala, contra id quod scriptum est: Fecit Deus omnia, & erant valde bona. Ac per hoc quamvis contraria inter se dicentes, tamen ambo divinis Eloquiis resistebant. Creat enim Deus mala, pœnas justissimas irrogando, quod Coluthus non videbat; non autem malas creando naturas atque substantias, in quantum sunt natura atque substantia, ut Florinus errabat.*

71 Similiter hæc propositio: *Deus prædestinavit impios ad mortem seu interitum*, hæretica est in sensu Calvinistarum (quem Semipelagiani olim Augustino affinxerant;) Catholica, & à Nicolao Papa, Synodisque Valentina, Lingoniensi & Tullensi probata, in sensu Augustini, de prædestinatione ad mortem & supplicia peccatis prævisis insigenda.

Alia exempla duo habes n. 9. in his propositionibus, *Maria Virgo est Deipara, & Unus de Trinitate est passus.*

72 Dixi clausulam istam, *quamquam nonnulli aliquo pacto sustineri possent*, &c. à Pio V. maxime adjectam fuisse propter sanctos Patres, ne quis scilicet existimaret aliquod per Pianam præjudicium illatum esse doctrinæ veterum Patrum, ac præsertim Augustini inter ipsos præcipui: Id enim Prolegom. 3. c. 19. aded luculentè probatum est, ut de eo non sit relictus ambigendi locus.

73 Nec alicujus considerationis est objectio Rispaldæ in contrarium, quòd si aliqua ex propositionibus illis in proprio verborum sensu possint sustineri, poterunt omnes. Quia ad omnes extendere non licet, quod Bulla restringit ad nonnullas. Neque pro omnibus est Scripturæ, Ecclesiæ & Patrum autoritas, sed pro aliquibus dumtaxat.

74 Nec majori consideratione digna est objectio altera Arsdekini, quòd fatua esset Pontificia Constitutio, si damnasset propositiones in proprio aliquo sensu defensibiles: Quam fatua enim

sit objectio ista, ostensum est c. 2. observat. 2. fatisque constat ex suprâ allatis exemplis.

CAPUT VII.

Eandem calumniam manifestè refellit subjicienda per regulam illam Piana Censuræ conciliaris cum Augustini, præcorumque aliorum Patrum doctrina.

Demonstratur, si enim Piana Censura cum Augustini aliorumque Patrum doctrina conciliatur, igitur Romana Ecclesia, per Censuram illam, ab avita fide, veterumque Patrum, maxime Augustini doctrina, ad novitios errores non deflexit, prout hæretici calumniantur.

76 Atque hinc perspicua est allatæ regula necessitas, utilitasque: partim utriusque ad demonstrandam Censuræ Pontificiæ æquitatem; partim ad doctrinam Ecclesiæ Romanæ cum avita fide doctrinaque conciliandam; partim denique ad detegendos scopulos, ab obedientibus Ecclesiæ filijs vitandos. Ad quos profectò fines necessaria est aliqua regula, nec adferri potest aptior eâ quam cap. 4. exhibuimus.

77 Nec prohibitum est dictos ob fines, genuinum damnatarum propositionum sensum inquirere. Neque enim Pontifices vetant Theologi minus implere (cum hoc laude dignum sit, non prohibitione;) Theologi verò minus est, hæreticorum adversus Ecclesiam Romanam, Matrem suam, calumnias retundere, Constitutionum Apostolicarum æquitatem demonstrare; S. Sedis doctrinam cum doctrina Patrum conciliare, damnatos ab Ecclesia sensus cavere, & (ut ab aliis caveantur) damnatos à non damnatis secernere. Quam profectò operam tam laudabilem, tamque Ecclesiæ necessariam, ac utilem, cum Pontifices nunquam prohibuerint, non prohibuerunt genuinum inquirere sensum, quo Bajana (ut aiunt) propositiones à Pio V. damnata fuerunt, uti communis semper fuit Catholicorum Scriptorum sensus.

78 Nec verò Pius V. hoc prohibuit, dum sub finem Bullæ suæ dixit, *deque eisdem & similibus posthac quoquo modo loquendi, scribendi & disputandi facultatem quibuscumque interdicens.* Quia verbis istis solum inhibuit de iis loqui, scribere, disputare, pro earum assertionem & defensione (prout ipsemet disertè expressit suprâ n. 63.) non verò pro earum refutatione, pro S. Sedis defensione, pro avitæ doctrinæ SS. Patrum tuitione, pro retundenda hæreticorum adversus Ecclesiam criminatione, pro damnati sensus à non damnato discretionem, uti constat ex communi piorum usu, Theologorumque consuetudine. Ampliusque constat à fortiori ex prohibitionem quâ Pius IV. inhibuit *ullum omnino interpretationis genus supra Decreta Concilii Tridentini quocumque modo edere*; eâ tamen prohibitionem non obstante, optima legum interpretum consuetudo obtinuit, ut